

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Управління ризиками – це сукупність методів, прийомів і заходів, що дозволяють певною мірою прогнозувати настання ризикових подій і вживати заходів до їхнього зменшення.

Недостатньо тільки вміти оцінювати ризики, потрібно ще вміти грамотно керувати ними. Стратегія ризику-менеджменту – це мистецтво керування ризиком у непевній господарській ситуації, засноване на прогнозуванні ризику і прийомах його зниження. Слід зазначити, що це специфічна галузь менеджменту, яка вимагає знань предметної ділянки діяльності фірми, страхової справи, аналізу господарської діяльності підприємства, математичних методів оптимізації економічних завдань.

Організацію ризику-менеджменту можна розглядати як єдину технологію процесу керування ризиком, представлена на рисунку 1.

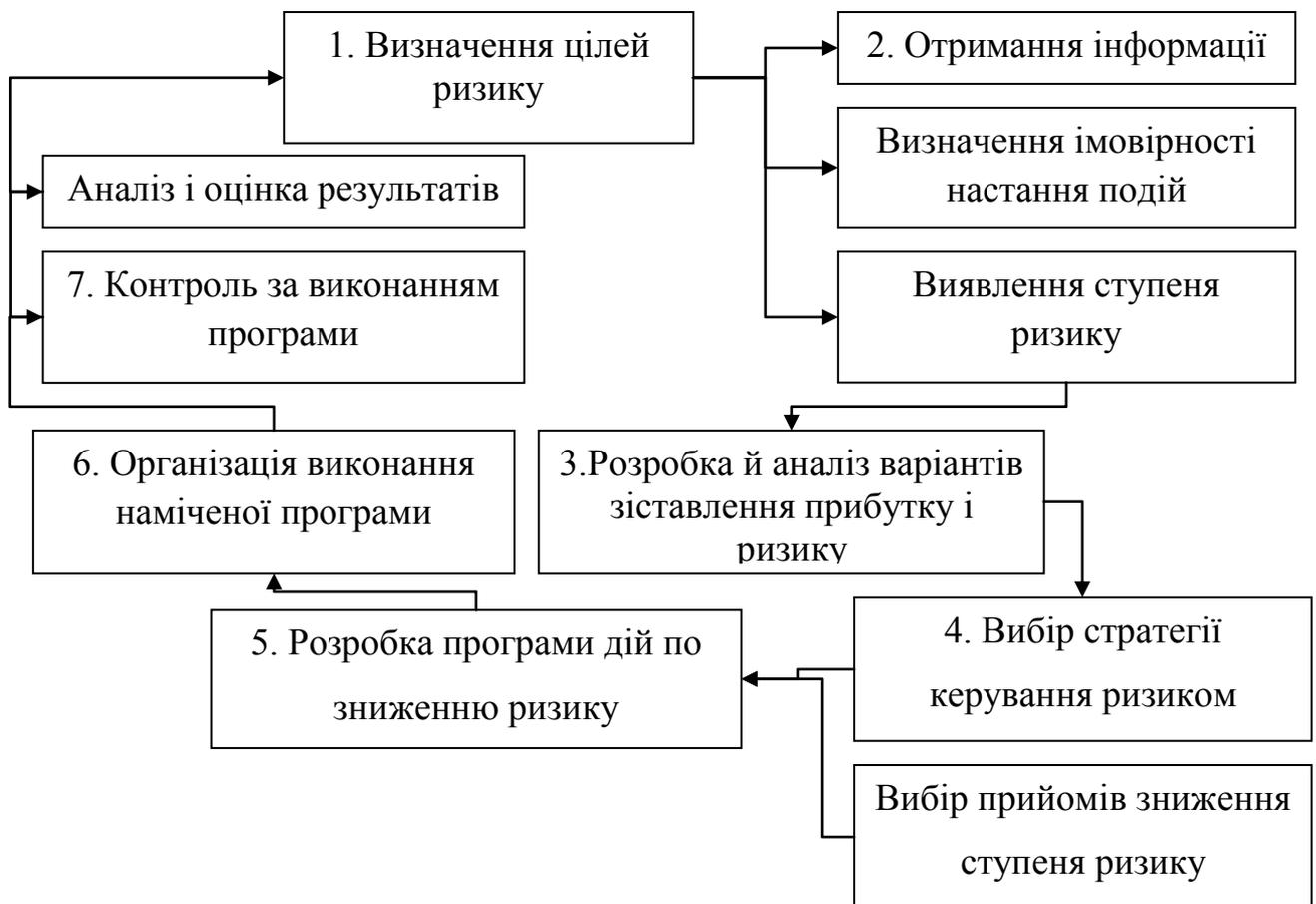

Рисунок 1 – Схема організації ризик-менеджменту

Перший крок організації ризику-менеджменту – визначення мети ризику і мети ризикованих вкладень капіталу. Мета ризику – це результат, який необхідно одержати. Ним може бути виграш, прибуток, дохід. Мета ризикованих вкладень капіталу – одержання максимального прибутку.

Другий крок – одержання інформації про навколишнє оточення, яка необхідна для прийняття рішення. Адже на кожному кроці підприємця підстерігають ситуації, що можуть загрожувати людям, майну, фінансовим результатам господарської діяльності, і підприємцю важливо знати відповідний дійсності ступінь ризику для прийняття рішення. На основі аналізу такої інформації і з урахуванням міри ризику можна правильно визначити імовірність настання ризикованої події, знайти ступінь ризику й оцінити його вартість.

Під вартістю ризику слід розуміти фактичні збитки підприємця, затрати на зниження величини цих збитків чи затрат по відшкодуванню таких збитків і їх наслідків.

Третій крок – на основі наявної інформації про навколишнє середовище, імовірність, ступінь і величину ризику розробляються різні варіанти ризикованого вкладення капіталу і проводиться оцінка їх оптимальності шляхом зіставлення очікуваного прибутку і величини ризику.

Четвертий крок – дії, що дозволяють правильно обрати стратегію і прийоми керування ризиком, а також способи зниження ступеня ризику. Тут головна роль належить фінансовому менеджеру, його психологічним якостям, схильності до ризику. Фінансовий менеджер, що займається питаннями ризику (менеджер по ризику), повинний мати право вибору прийняття рішення і право відповідальності за вибір.

П'ятий крок – розробка програми по зниженню ризику. Необхідно враховувати, що прийняття рішень в умовах ризику це психологічний процес. Тому поряд з математичною обґрунтованістю рішень слід враховувати психологічні особливості людини: агресивність, нерішучість, сумніви, самостійність і ін. Адже зрозуміло, що та сама ризикована ситуація сприймається різними людьми по-різному. Тому оцінка ризику і вибір фінансового рішення багато в чому залежать від людини, що приймає рішення.

Наприклад, керівники консервативного типу, не схильні до інновацій, не впевнені у своїй інтуїції і в своєму професіоналізмі, не впевнені у своїх працівниках, звичайно намагаються уникати ризику.

Шостий крок – організація заходів щодо виконання наміченої програми дії. Тобто визначення заходів, обсягів і джерел фінансування цих робіт, конкретних виконавців, термінів виконання і т.п.

Сьомий крок – контроль за виконанням наміченої програми, аналіз і оцінка результатів виконання обраного варіанта ризикованого рішення. Для цього створюються органи керування ризиком на даному господарському суб'єкті. Органом керування ризиком може бути фінансовий менеджер, менеджер по ризиках, відповідний апарат керування: сектор страхових

операцій, сектор венчурних інвестицій, відділ ризикованих вкладень капіталу і т.п. Наприклад, відділ ризикованих вкладень капіталу може здійснювати такі функції:

- проведення венчурних і портфельних інвестицій, тобто ризикованих вкладень капіталів відповідно до чинного законодавства;
- розробка програми ризикованої інвестиційної діяльності;
- збір, обробка, аналіз і збереження інформації про навколишнє оточення;
- визначення ступеня і вартості ризиків, стратегії і прийомів керування ризиком;
- розробка програми ризикованих рішень і організація її виконання, включаючи контроль і аналіз результатів;
- здійснення страхової діяльності, створення договорів страхування і перестрахування, проведення страхових і перестраховальних операцій, розрахунків по страхуванню;
- розробка умов страхування і перестрахування, установлення розмірів тарифних ставок по страхових операціях;
- видача гарантії по поручительству вітчизняних та іноземних страхових компаній, відшкодування збитків за їхній рахунок, доручення іншим особам виконання аналогічних функцій за рубежем;
- ведення відповідної бухгалтерської, статистичної й оперативної звітності по ризикованих вкладеннях капіталу.